

Шановні учасники з'їзду, колеги, усі присутні!

Дозвольте від Президії Національної академії наук України привітати Вас з проведенням важливого науково-організаційного заходу, що відбувається у цих стінах. Політична наука в Україні нараховує вже майже два десятиріччя. На наших очах сформувалося покоління фахівців-політологів, імена багатьох з них широко відомі в нашій країні, за кордоном. Привернути увагу фахівців, усіх, хто цікавиться політичними проблемами, праці, присвячені теоретичним і практичним проблемам політології, етнополітології, політичної історії. Політична наука успішно розвивається не тільки в академічних, а й у спеціалізованих державних наукових закладах, на кафедрах вищих учбових закладів. Інституційний розвиток політичної науки відкриває можливості для постановки нових проблем, дозволяє суттєво поглиблювати розуміння сутності феномена політики в усіх його проявах.

З позитивним почуттям ми зараз спостерігаємо, як політичні дослідження дедалі більше набувають комплексного, синтетичного характеру, як зміцнюється і шириться співпраця політологів з фахівцями з інших наукових галузей – філософії, правознавства, історії, економіки, соціології, психології, етнології та інших. Щорічно з'являються цікаві аналітичні праці за результатами виконання практично значимих дослідницьких проєктів, що виконуються об'єднаними зусиллями вчених різних спеціальностей. Такого роду роботи мають високий практичний ефект, їх положення заслуговують на активне впровадження у практику прийняття політичних рішень та управління. Багатьма своїми пропозиціями, участю у підготовці законопроектів, урядових рішень політична наука доводить свою важливу суспільну функцію – і пояснювальну, і рекомендаційну, і прогностичну.

Сьогоднішній з'їзд відбувається у час, коли все загальнішою стає потреба у перегляді і організаційних засад дослідницьких проєктів, і їх спрямованості. Політична наука невіддільна від політичної практики. В свою чергу практика політичного планування, прийняття політичних рішень та їх реалізації перебуває у прямому зв'язку з усіма сферами життєдіяльності суспільства – і з економіко-господарською, і з правовою, і з соціальною, і з духовною, тощо.

Вже не треба нікого переконувати в односторонності та обмеженості ідеологеми «базис визначає надбудову». Так само були б безвихідними і дискусії щодо їхньої ієрархічної пріоритетності, яка б нагадувала давній спір про яйце та курку. Ясно, що політичні рішення приймаються виходячи з конкретних економічних умов і господарських завдань. Але наша матеріальна основа життєдіяльності розвивається згідно уявлень людей про суспільний ідеал, а відтак залежно від розстановки політичних сил з різними поглядами на нього. За цих обставин політична наука може успішно здійснити свою функцію вчасним збалансуванням акцентів у стратегії

пошуку. Безумовно, емпіричні дослідження повинні бути спрямовані на примноження узагальнюючих теоретичних положень. Разом з тим, все гучніше заявляє про себе потреба у вирішенні конкретних питань організації влади, взаємовідносин між різними її гілками, діалогічних взаємовідносин влади і суспільства, політиків та електорату, формування політичної культури шляхом творення і запровадження традицій і норм поведінки, обов'язкових для політичних акторів незалежно від того, писані ці традиції і норми, чи ненаписані.

Дуже важлива проблема – економічні інтереси політичного класу, матеріальні і фінансові мотиви його політичної участі. Без глибокого розуміння цих інтересів і мотивів надто важко в умовах лібералізованого ринку здійснювати економічне планування і прогнозування, а значить визначати майбутню соціальну структуру країни. А без цього, в свою чергу, неможливо передбачити розстановку політичних сил, динаміку і спрямованість політичного процесу.

Переконаний, що політологічний цех України має достатній творчий потенціал для вирішення і названих, і значно ширшого кола задач. Дозвольте побажати Вашому з'їзду успішної роботи і прийняття продуктивних та актуальних рішень.